

ZADATAK

I Povežite pojam i definiciju

a) Stopa nezaposlenosti	e) Valuta	i) Ekonomski rast
b) Voljna nezaposlenost	f) Nominalni devizni kurs	j) Održivi razvoj
c) Spoljnotrgovinski bilans	g) Deviza	k) Privredni ciklus
d) Frikciona nezaposlenost	h) Strukturna nezaposlenost	l) Recesija

1. novčana jedinica jedne zemlje.
2. kolebanje ukupne društvene proizvodnje, dohotka i zaposlenosti.
3. nagli pad proizvodnje, zaposlenosti i cena.
4. broj jedinica domaće valute koji je potreban za kupovinu jedinice strane valute.
5. dobrovoljno neprihvatanje posla za platu koja je rezultat delovanja ponude i tražnje na tržištu rada.
6. odnos broja nezaposlenosti prema ukupnom broju zaposlenih i nezaposlenih pomnožen sa 100.
7. razlika između izvoza i uvoza jedne zemlje.
8. nezaposlenost koja se javlja usled kratkoročnih promena na strani tražnje za radnom snagom.
9. svako novčano potraživanje prema inostranstvu bez obzira na osnov po kome nastaju, a koje galsi na stranu valutu.
10. nezaposlenost koja nastaje zbog strukturnog nepodudaranja ponude i tražnje za radnom snagom i traje duži vremenski period.
11. svako povećanje ukupne proizvodnje u određenom vremenskom periodu.
12. razvoj koji obezbeđuje podmirenje potreba sadašnjih generacija, ali bez ugrožavanja mogućnosti zadovoljavanja potreba budućih generacija.

II Dopunite

1. Stopa pune zaposlenosti je _____
2. Ekonomska teorija razlikuje nekoliko vrsta nezaposlenosti: _____.
3. Odnos između inflacije i nezaposlenosti objašnjen je preko _____, dok je odnos između ekonomskog rasta i nezaposlenosti objašnjava _____.
4. Faktori privrednog rasta su: _____
5. Glavne odrednice ponude rad na tržištu rada su: _____.
6. Prema Okunovom zakonu stopa nezaposelnosti izračunava se: _____
7. Ponuda rada zavisi od: _____
8. Devalvacija je _____
9. Ukoliko primenimo pravilo 72, a poznat nam je podatak da je stopa privrednog rasta 2 %, to znači _____
10. Realna plata zavisi od: _____
11. Platni bilans se sastoji iz dva bilansa: _____
12. Vrednost nacionalnog novca koja je avanično utvrđena i izražena u zlatu, nekoj stabilnoj valuti, specijalnim pravima vučenje je _____
13. Privredni ciklus je _____
14. Postoje dva osnovna načina postizanja privrednog rasta. To su: _____
15. Ako se privreda nalazi u prosperitetu , to će usloviti _____uvoz, a to vodi do _____ tražnje za evrom (valutom druge privrede iz koje se uvozi), što dovodi da domaća valuta _____, a strana valuta, odnosno evro _____.
16. Postoje određene teorije koje iskazuju neki aspekt cikličnosti u razvoju privrede. To su: _____
17. Devizni kursevi mogu biti fiksni i fluktuirajući. Fiksni su _____, dok fluktuirajući su _____.
18. Ako imamo relaciju 1 evro = 107 dinara, onda je to _____ devizni kurs, a ako imamo relaciju da za jedan litar domaćeg vina, možemo dobiti pola litra francuskog vina onda je to _____ devizni kurs.

19. Za vreme recesije prisutne su sledeće promene: proizvodnja se smanjuje/povećava, zalihe se smanjuju/povećavaju, nezaposlenost opada/raste, dohoci radnika se smanjuju/povećavaju, potrošnja se smanjuje/povećava, cene proizvoda se smanjuju/povećavaju, profiti se smanjuju/povećavaju, kamtne stope na kredit se smanjuju/povećavaju i cene akcije preduzeća se smanjuju/povećavaju. (zaokružite tačan odgovor).
20. Uzroci privrednog ciklusa su: _____
21. Ukoliko u privredi ne postoji dovoljna potrošnja, to znači da se AD (Agregatna tražnja) _____, a to za posledicu ima _____ proizvodnje i _____ cena. (povećanje/smanjenje/istu)
22. Navedite indikatore razvijenosti privrede _____
23. Tri opcije antiinflacione politike su: _____

III Tačno/Netačno

1. Devizni bilans iskazuje sve neispłaćene obaveze jedne zemlje prema inostranstvu i sva nenaplaćena potraživanja od inostranstva otkad zemlja postoji.
2. Prirodna stopa nezaposlenosti flutuirala oko stvarne stope nezaposlenosti.
3. Privredni razvoj je multidimenzionalan, normativan i koherentan proces.
4. U periodu oživljavanja i prosperiteta nezaposlenost raste, dok u vreme recesije nezaposlenost opada.
5. Tražnja rada predstavlja broj sati koje stanovništvo želi da odvoji za rad u poslovnim aktivnostima koje donose zaradu.
6. Ekonomski rast i razvoj su isti pojmovi.
7. Nominalna plata ukupna suma novca koju radnik primi kao cenu za svoj rad koji angažuje u preduzeću.
8. Devalvacijom stimuliše izvoz a destimuliše uvoz, jer domaća roba postaje jeftinija na strnom tržištu, a strana roba skuplja na domaćem tržištu.
9. Devizni kurs predstavlja međusobni odnos vrednosti domaće i strane valute.
10. Prirodna stopa nezaposlenosti je generator inflacije.
11. Relativne cene proizvoda i usluga dveju zemalja mogu se izraziti nominalnim kursem.
12. Inflatorno finansiranje investicija označava težnju da se investira više nego što su stvarne akumulativne mogućnosti jedne zemlje.
13. U fazi ekspanzije dolazi do smanjivanja investicija, proizvodnje, zaposlenosti i potrošnje.
14. Bilans tekućih transakcija registruje kretanje kratkoročnog i dugoročnog kapitala, kao i kretanje monetarnog zlata i devinih rezervi.
15. Ako investicije rastu, realni GDP raste i opada nezaposlenost.
16. U privrednom ciklusu postoji kontrakcija i ekspanzija.
17. Koliko će radnika angažovati poslodavac zavisi od relanih plata i vrednosti graničnog proizvoda rada izražene u novcu.
18. Radnik X je primio platu 30.000 dinara. Ovo je realna plata.
19. Ako je vrednost marginalnog proizvoda rada manja od plate, dodatni radnik donosi profit preduzeću i zato će biti zaposlen.
20. Okunov zakon pokazuje da je visok rast domaćeg proizvoda povezan sa samnjenjem stope nezaposlenosti, a nizak rast domaćeg proizvoda sa povećanjem stope nezaposlenosti.
21. Plate radnika su prihod preduzeća.
22. Pravilo 72 pokazuje da je potrebno 72 godine da bi se vrednost bruto domaćeg proizvoda per capita udvostručila pri stopi prosečnom privrednom rastu od 1 % godišnje.
23. Faza kontrakcije se sastoji od faze rasta i faze prosperiteta, a faza ekspanzije od faze pada i najniže tačke privredne aktivnosti.
24. Ako se osoba koja se ubraja u radno sposobno stanovništvo, ponudi posao za platu od 20.000 dinara, a ona izjavi da neće raditi zato što plata nije 30.000 dinara, onda se to zove nevoljna nezaposlenost.
25. Privredni ciklusi su uvek istog inteziteta i uvek se pojavljuju u istom vremenonskom periodu.

IV Pitanja

1. Grafički prikažite privredni ciklus i njegove faze. Potom objasnite svaku fazu.
2. Grafički prikažite i objasnite efekat supstitucije i efekat dohotka.
3. Grafički prikažite i objasnite ravnotežu na tržištu rada.
4. Grafički prikažite i objasnite Okunov zakon.
5. Navedite i objasnite efekte visoke inflacije.

V Zadatak

Tabelom 1 dat je platni bilans SAD za 2001. godinu. Prokomentriši te ga. Ako postoji deficit trgovinskog bilansa kako objašnjavate to stanje i šta ono znači za zemlju koja ga ima? Ako je ostvaren suficit bilansa kapitalnih transakcija, šta se dešava sa deviznim rezervama?

Tabela 1. PLATNI BILANS SAD, 2001 (U MILIJARDAMA \$)

BILANS TEKUĆIH TRANSAKCIJA		
Izvoz roba i usluga	1004	
Uvoz roba i usluga	1352	
Saldo trgovinskog bilansa (deficit (-)) (1)		-348
Primljeni prihodi od investiranja (<i>kamate, dividende, profiti</i>)	293	
Plaćeni prihodi od investiranja	312	
Neto prihodi od investiranja (Prihod koji se ostvaruje na osnovu investiranja u stranu (ino) aktivu i plaćanja stranim (ino) licima po osnovu kupljene domaće active)¹ (2)		-19
Neto primljeni transferi (Transferi po osnovu primljene i date pomoći)² (3)		-50
Saldo tekućeg bilansa (deficit (-)) (1) + (2) + (3)		-417
BILANS KAPITALNIH TRANSAKCIJA		
Prodaja domaće aktive stranim (ino) licima (priliv kapitala) (4)	895	
Kupovina strane (ino) aktive od strane domaćih lica (odliv kapitala) (5)	439	
Saldo kapitalnog bilansa (deficit (-)/ suficit (+)) (4) - (5)		456
Statističko neslaganje³		-39

1. Definišite platni bilans. Iz koja dva bilansa se sastoji i objasnite ga.
2. Ako postoji deficit trgovinskog bilansa kako objašnjavate to stanje i šta ono znači za zemlju koja ga ima?
3. Ako je ostvaren suficit bilansa kapitalnih transakcija, šta se dešava sa deviznim rezervama?
4. Dajte osvrt na našu zemlju. Da li ona ima deficit ili suficit trgovinskog bilansa? Prokomentarišite Vaš odgovor. Objasnite zašto država insistira na povećanju izvoza.

¹ Investiranje u aktivu: hartije od vrednosti, penzione fondove, osiguranje, koje donose dividende, kamate, profite.

² Ovde spadaju razne vrste transfera, penzije, doznake, pokloni, zajmovi...

³ Saldo tekućeg i kapitalnog bilansa bi trebalo da imaju isti broj, s tim da je jedan u deficitu drugi u suficitu (- i +). Ali u praksi nije tako, jer su sačinjeni od različitih izvora i kao i postojanje promenljivog deviznog kursa te se pojavljuje ta razlika.